

13.05.2025

Dnro 1826/03.04.04.04.09/2023

Asia Muu hyvinvointialueasia

Valittaja Harjavallan kaupunki

Päätös, josta valitetaan

Satakunnan hyvinvointialueen aluehallitus, 6.11.2023, 291

Hyvinvointialueen tekninen johtaja on 14.9.2023 päättänyt irtisanoa palvelukoti Hopearannan vuokrasopimuksen päättymään voimassa olevan, Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä siirtyneen vuokrasopimuksen ”Harjavallan kaupungin kiinteistöistä Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle Kessote (21.12.2020)” mukaisella 12 kuukauden irtisanomisajalla 30.9.2024.

Hyvinvointialueen aluehallitus on 6.11.2023 hylännyt Harjavallan kaupungin oikaisuvaatimuksen.

Valitus

Päätökset on kumottava.

Päätökset ovat sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta annetun lain (voimaannpanolaki) 22 §:n vastaisia. Säännöksen tarkoituksena on turvata kuntien ja kuntayhtymien asemaa, ja säännöksen soveltamisesta voidaan poiketa ainoastaan hyvinvointialueen ja kunnan välisellä sopimuksella. Vuokrasopimuksen yksipuolista irtisanomista on mainitun pykälän vastaisena pidettävä mitättömänä. Hyvinvointialue ei ole voinut irtisanoa vuokrasopimusta, joka voimaannpanolain 22 §:n 2 momentin mukaisesti on hyvinvointialuetta velvoittavasti voimassa ainakin 31.12.2025 asti. Lainsäätäjän tarkoituksena on ollut, että siirtymäajan vuokrajärjestelyillä kunnat saavat vuokratuloja. Toisin kuin aluehallituksen oikaisuvaatimus päätöksen perusteluissa on virheellisesti katsottu, voimaannpanolain 25 § ei kumoa voimaannpanolain 22 §:n tarkoitusta.

Vuokrasopimuksen irtisanominen on perustuslain vastaista, koska perustuslaki suojaa kaupungin omaisuutta ja sopimussuhteita. Lisäksi liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain 41 §:n 1 momentista seuraa, että vuokrasopimus päättyy vasta 31.12.2025.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Harjavallan kaupunki on toimittanut täydennystä.

Aluehallitus on antanut lausunnon.

Harjavallan kaupunki on vastineenaan ilmoittanut, ettei sillä ole lisättävää asiassa.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus ei tutki liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain nojalla esitettyä valitusperustetta.

Hallinto-oikeus on muilta osin tutkinut valituksen ja hylkää sen.

Ratkaisun perustelut

Tutkimatta jättäminen

Tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n mukaan hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa tai muussa laissa.

Hyvinvointialueesta annetun lain 140 §:n 2 momentin mukaan aluevalituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen. Hallinto-oikeus toteaa, että lainvastaisuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä julkisoikeudellisten säännösten vastaisuutta.

Yksityisoikeudelliset riita-asiat kuuluvat yleisen tuomioistuimen toimivaltaan. Hallintolainkäytön järjestyksessä ei voida ratkaista kysymystä siitä, onko Satakunnan hyvinvointialue ollut liikehuoneiston vuokrauksesta annetun lain perusteella oikeutettu irtisanomaan vuokrasopimuksen päättymään 30.9.2024.

Tutkituilta osin

Säännökset ja lain esityöt

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (voimaannpanolaki) 22 §:n 1 momentin mukaan kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät hyvinvointialueen hallintaan 1 päivänä tammikuuta 2023. Saman pykälän 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan hyvinvointialue ja kunta tekevät toimitilojen hallinnasta vuokrasopimuksen siten, että se on voimassa ainakin 31 päivään joulukuuta 2025 asti. Saman pykälän 4 momentin mukaan hyvinvointialue ja kunta voivat sopia 1 momentissa tarkoitettujen toimitilojen hallinnasta sekä toimitilojen hallintaa koskevien vuokrasopimusten voimassaolosta myös toisin kuin tässä pykälässä säädetään.

Voimaannpanolain säätämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä (HE 241/2020 vp) on 22 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa muun ohella todettu, että pykälän 1 momentin mukaan toimitilat siirtyisivät hyvinvointialueen hallintaan 1.1.2023 lukien. Jos kunta ei itse omistaisi tiloja, vaan ne olisivat sen hallinnassa toimitilojen hallintaan oikeuttavan sopimuksen perusteella, kunta siirtäisi sopimuksen hyvinvointialueelle 25 §:n mukaisesti.

Voimaannpanolain 25 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan hyvinvointialueelle siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2023, jolleivät hyvinvointialue ja kunta toisin sovi.

Edellä mainitussa hallituksen esityksessä on voimaannpanolain 25 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa muun ohella todettu, että pykälän 1 momentin mukaan hyvinvointialueelle siirtyisivät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset 1 päivänä tammikuuta 2023. Hyvinvointialueelle siirtyisivät siten sen järjestämisvastuulle kuuluviin tehtäviin liittyvät sopimukset ja vastuut lähtökohtaisesti suoraan lain nojalla yleisseuraantona. Sääntelyn tarkoituksena on varmistaa, että palvelut voidaan järjestää katkeamattomasti ja lain mukaisesti palvelujen järjestämisvastuun siirtyessä hyvinvointialueelle. (---) Kunta siirtäisi hyvinvointialueelle sellaiset sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimitiloihin liittyvät vuokrasopimukset, joissa kunta itse on vuokralaisena, riippumatta siitä, mikä taho on vuokranantajana. Vuokranantajana voi siis edelleen olla esimerkiksi kunnan tytäryhteisö. Hyvinvointialueelle siirtyisivät kaikki sellaiset toimitilojen hallintaa koskevat sopimukset, joissa tosiasiallisesti on kyse toimitilan vuokra- tai muuta käyttöoikeutta koskevasta sopimuksesta ja joissa kunta itse ei omista sopimuksen nojalla hallinnoimaansa tilaa.

Voimaannpanolain 26 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan kunnan on tehtävä viimeistään 28 päivänä helmikuuta 2022 hyvinvointialueelle

selvitys 22, 23 ja 25 §:ssä tarkoitetuista sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta, sopimuksista ja vastuista.

Voimaannpanolain 32 §:n mukaan muihin kuin 20 §:ssä tarkoitettuihin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä sekä alueen pelastustoimea hoitaviin kuntayhtymiin sovelletaan, mitä kunnasta säädetään 22–26, 28–31 ja 42 §:ssä.

Edellä mainitussa hallituksen esityksessä on voimaannpanolain 32 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa muun ohella todettu, että pykälässä säädettäisiin kuntaa koskevien säännösten soveltamisesta muihin kuin 20 §:ssä tarkoitettuihin kuntayhtymiin. Sairaanhoidopiirien kuntayhtymät ja erityishuoltopiirit siirrettäisiin hyvinvointialueelle 20 §:n mukaisesti. Muiden eli niin sanottujen vapaaehtoisten sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymien osalta sovellettaisiin kuntaa koskevia säännöksiä. Näihin kuntayhtymiin lukeutuisivat muun muassa kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta annetun lain (169/2007) eli niin sanotun Paraslainsäädännön säännöksiin liittyen perustetut kuntayhtymät. (---) Kuntaa koskevien säännösten soveltaminen kuntayhtymiin tarkoittaisi käytännössä, että hyvinvointialue vuokraisi näiltä kuntayhtymiltä toimitilat samalla tavoin ja samoilla periaatteilla kuin kunnilta. Lisäksi kyseisten kuntayhtymien irtaimisto ja sopimukset siirtyisivät hyvinvointialueelle niiltä osin kuin irtaimisto ja sopimukset liittyisivät hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluviin palveluihin.

Asiassa saatu selvitys

Harjavallan kaupunki vuokranantajana ja Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kessote) vuokralaisena olivat 21.12.2020 päivätyllä ja 1.1.2021 alkaen toistaiseksi voimassa olevalla vuokrasopimuksella sopineet sen liitteessä 1 (tilat ja hintaliite) mainittujen kohteiden vuokraamisesta Kessoten käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoon. Sopimuksen irtisanomisajaksi oli sovittu 12 kuukautta. Mainittu sopimus on koskenut palvelukoti Hopearannan vuokraamista.

Asiassa saadun selvityksen mukaan Harjavallan kaupunginhallitus oli 21.2.2022 päättänyt antaa hyvinvointialueelle voimaannpanolain 26 §:n momentin mukaisen selvityksen lain 22, 23 ja 25 §:issä tarkoitetuista sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta, sopimuksista ja vastuista. Näin oli tehnyt myös Kessoten yhtymähallitus 9.2.2022. Molempien selvityksiin on sisältynyt yllä mainittu vuokrasopimus.

Satakunnan hyvinvointialueen aluevaltuusto oli 19.12.2022 muun ohella päättänyt ottaa vastaan siirtyvät sopimukset liitteiden mukaisesti sekä Harjavallan kaupungilta että Kessotelta. Molemmat päätöskohdat käsittävät mainitun vuokrasopimuksen.

Oikeudellinen arviointi

Keski-Satakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kessote) on ollut voimaannpanolain 32 §:ssä tarkoitettu niin sanottu vapaaehtoinen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, johon on sovellettu mitä kunnasta säädetään muun ohella voimaannpanolain 22 §:ssä ja 25 §:ssä. Nyt kysymyksessä olevalla vuokrasopimuksella Kessote oli vuokrannut Harjavallan kaupungilta käyttöönsä toimitiloja Kessoten järjestämään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoon. Kessoten oli voimaannpanolain 25 §:n 1 momentin nojalla tullut siirtää hyvinvointialueelle 1.1.2023 lukien sellaiset sosiaali- ja terveydenhuollon toimitiloihin liittyvät vuokrasopimukset, joissa kuntayhtymä itse on vuokralaisena, riippumatta siitä, mikä taho on vuokranantaja. Näin on edellä todetusti asiassa tapahtunutkin. Harjavallan kaupungin ja Kessoten välinen vuokrasopimus on siirtynyt 1.1.2023 suoraan voimaannpanolain 25 §:n 1 momenttiin perustuen yleisseuraantona Satakunnan hyvinvointialueelle sellaisenaan.

Voimaannpanolain 22 § sen sijaan koskee tilannetta, jossa sosiaali- ja terveystalveluita järjestäneen kunnan tai vapaaehtoisen kuntayhtymän itse omistamat ja tuohon toimintaan käyttämät tilat siirtyvät voimaannpanolain nojalla laadittavalla vuokrasopimuksella hyvinvointialueen hallintaan. Nyt arvioitavana olevassa vuokrasopimuksen irtisanomista koskevassa asiassa ei ole kysymys tällaisesta tilanteesta, eikä asiassa siten tule sovellettavaksi voimaannpanolain 22 §:ssä säädetty menettely eikä pykälän 2 momentissa säädetty vuokrasopimuksen vähimmäiskesto aika. Siitä, että vuokrasopimuksessa vuokranantajana on kunta tai kaupunki, ei seuraa, että asiassa sovellettaisiin voimaannpanolain 22 §:ää.

Hallinto-oikeus toteaa, ettei voimaannpanolaista seuraa mitään määräaika sille, mihin asti Kessotelta Satakunnan hyvinvointialueelle voimaannpanolain 25 §:n mukaisesti siirtyneen nyt kysymyksessä olevan vuokrasopimuksen tulee olla voimassa. Voimaannpanolaista ei siten seuraa rajoitteita noudattaa Harjavallan kaupungin ja Satakunnan hyvinvointialueen välisessä yksityisoikeudellisessa vuokrasopimuksessa sovittuja irtisanomisehtoja. Myöskään perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaisesta omaisuuden suojusta ei valituksessa esitetyn tavoin seuraa, että hyvinvointialueen teknisen johtajan päätös irtisanoa yksityisoikeudellinen vuokrasopimus sopimuksessa sovittua irtisanomisaikaa noudattaen olisi hyvinvointialueesta annetun lain 140 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla lainvastainen.

Hyvinvointialueen teknisen johtajan viranhaltijapäätös ja aluehallituksen oikaisuvaatimus päätös eivät ole syntyneet esitetillä perusteilla virheellisessä järjestyksessä, hyvinvointialue ei ole ylittänyt sille asiassa kuuluvaa harkintavaltaa eikä siten toimivaltaansa eivätkä päätökset ole muutenkaan lainvastaisia. Valitus on näin ollen hylättävä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 mom 1 kohta
Laki hyvinvointialueesta 138 § 2 mom

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (Aluevalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Tiina Forsten, Sami Kouki ja Jukka Vanto. Asian on esitellyt Jukka Vanto.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu

Päätös tavallisena tiedoksiantona sähköisesti

Harjavallan kaupunki
Asiamies: asianajaja Markku Lehtola
Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa

Satakunnan hyvinvointialueen aluehallitus, jonka on hyvinvointialueesta annetun lain 147 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoitettava päätöksestä

Hallinto-oikeuden yhteystiedot

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2–4 (PL 32), 20101 Turku
turku.hao@oikeus.fi
Puh. 029 56 42400
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen**VALITUSOSOITUS (Aluevalitus)**

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika ja tiedoksisaantipäivä

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan hyvinvointialueen jäsenelle taikka hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osalliselle hyvinvointialueelle tai sen jäsenelle kuuluvan valitus-oikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla.

Jos päätös on annettu asianomaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon **kirjeitse tavallisena tiedoksiantona** lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. **Viranomaisen** tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Käytettäessä **todisteellista tiedoksiantotapaa** vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon vastaanottotodistuksen, saantitodistuksen tai tiedoksiantotodistuksen osoittamana päivänä. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä **tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa** vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. **Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti** tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Sen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiakirjat voi toimittaa myös sähköisessä asiointipalvelussa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käyntiosoite:	Postiosoite:
Fabianinkatu 15	PL 180
00130 Helsinki	00131 HELSINKI

Puhelin: 029 56 40260 (kirjaamo)

Fax: 029 56 40382

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

**KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ
OIKEUDENKÄYNTIMAKSU**

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Lopputuloksesta riippumatta maksu peritään kuitenkin veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)